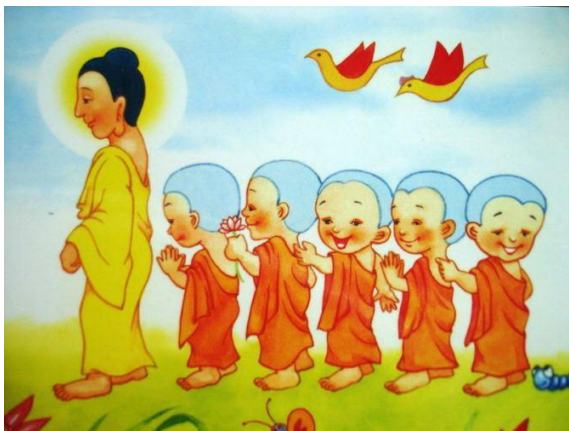

VAI TRÒ
CỦA NGƯỜI
CÓ ĐỨC
TRONG
XÃ HỘI

Bách Mã

Cuốn Sách Giác Ngộ

LỜI NHẮN NHỦ CỦA TÁC GIẢ

Bạch Mã không giữ bản quyền tác phẩm này, nên mọi người có thể tùy ý sử dụng tác phẩm với mục đích tốt đẹp cho xã hội. Hãy cùng Bạch Mã lan tỏa những giá trị ý nghĩa để người người cùng hưởng an vui.

Cuốn Sách Giác Ngộ

Để nhận File PDF của tác phẩm
xin liên hệ với Bạch Mã qua gmail +
facebook: bachma.huvo@gmail.com

Adidaphat !

LỜI GIỚI THIỆU CỦA TÁC GIẢ BẠCH MÃ

Bạch Mã xét thấy con người ngày nay phần nhiều còn chưa nhìn nhận được rõ ràng rằng: “thế nào là một người có đức?”, làm một người có đức thì có tác dụng gì?, vì sao phải trở thành người có đức?. Chính vì lẽ đó mà chấp nhận một cuộc sống phàm phu, chấp chặt những suy nghĩ vô cùng hạn hẹp trong vũ trụ nhân sinh,..., không có được một cuộc sống êm đềm, an vui. Vì lý do đó mà

Bạch Mã có vài lời chia sẻ cùng bạn trong tập sách nhỏ này, hy vọng phần nào đó sẽ giúp ích cho bạn có thêm được niềm an vui trong cuộc sống đầy gian khổ của bạn.

Khi bạn đã biết rõ ba câu trả lời đó ắt tự nhiên bạn sẽ tự biết phải làm gì đối với những ngày tháng còn lại trong cuộc đời của mình. Và đừng nhụt trí dù bạn chỉ còn sống thêm một hơi thở - bởi một hơi thở cũng đủ để tâm trí quay đầu lại với sự thánh thiện, với lương tâm, với tự

tánh trong con người, một hơi thở cũng đủ thời gian để niệm một câu phật hiệu. Nhà Phật dạy: “nhất tâm bất loạn trong một câu niệm phật đủ để thành phật”, vì vậy, hãy nở nụ cười với cuộc đời cho dù cuộc sống của bạn có như thế nào. Và khi bạn thấy được ánh sáng của chân lý, bạn sẽ coi nhẹ được mọi yếu tố chi phối cuộc sống của bạn, chi phối thân tâm của bạn, giúp bạn giải thoát mọi sự khổ đau, có được một cuộc sống ý nghĩa, không uổng đi một kiếp người !

LỜI NÓI ĐẦU

Ở đời, khi con người trải qua mọi khổ đau mới nhận ra lẽ sống tốt đẹp, đời này nối tiếp đời sau những lẽ sống ấy gom dân và được lưu truyền lại mà răn nhắc con cháu. Một lẽ sống như vậy nó mang tính chất độc lập bởi nó chỉ nhìn vào một hoặc vài khía cạnh nào đó trong cuộc sống mà đúc kết, (như anh phải thương em, bạn bè nên giúp nhau lúc hoạn nạn,...), nó không mang tính hệ thống, bao quát,... có khi nó còn là một thứ gì

đó mang tính ép buộc, ép buộc phải sống tốt, và quan trọng là không giúp con người phát triển sức định tâm (sức giác) – một yếu tố phải có để giữ gìn lẽ sống.

“Dù có hiểu biết ngàn vạn lẽ sống cũng chưa phải là một người có đức”, vì sao vậy?, vì chỉ có thể gọi là người có lòng tốt (đức thế gian không phải tánh đức).

“Lòng tốt (đức thế gian) thì lúc có nhiều, lúc có ít, lúc thì đôi tốt nếu vui vẻ, còn lúc không vui vẻ chắc gì còn đôi tốt?”. Người có đức chân thật (tánh

đức) thì không như vậy, người có đức có sức định tâm nên dù tâm trạng của họ có tốt xấu ra sao thì việc đối tốt với người dù tốt hay xấu đều không thay đổi, họ đối với người có cái bình đẳng – bởi tính chất của đức là không biến đổi, nếu nó biến đổi không còn giữ được lẽ sống thì con người này đã thoái tâm, đã mất định tâm và mất đức (thuận đạo thì có đức – quên đạo thì đức tan biến), không còn giữ được đức. Do vậy, việc giữ gìn đức hạnh là phải giữ được sức định tâm, việc phát

triển đức hạnh là việc phát triển sức định tâm trong mỗi chúng sinh. “Sống với lòng tốt thì chỉ tạo ra phước đức, còn sống với đức thì tạo ra công đức, có công đức với có định tâm, có trí huệ được”.

Khi ta đã hiểu được vai trò của người có đức, đã thấy rõ chân lý và bắt đầu thay đổi bản thân thành một người có đức thì ta phải học những gì? Học ở đâu?, làm những gì? Làm như thế nào?. Ta thông suốt được bốn câu trả lời này nữa thì coi như bước đầu ta đã đạt được

một chân lên con đường giải thoát giác ngộ mà các bậc cổ thánh tiên hiền đã đi qua, các Đức Phật đã đi qua. Việc còn lại là mỗi ngày ta phải bước lên chướng ngại lùi lại thì bờ giác sẽ càng ngày càng gần lại. Đó là mục đích, là lẽ sống duy nhất của cuộc đời mỗi người phải nhận được và cùng với nó để sống với những thứ yếu khác được tốt đẹp trong cuộc sống của chính mình !

CHƯƠNG 1

THẾ NÀO LÀ

MỘT NGƯỜI CÓ ĐỨC

✓ Chúng ta phải thông hiểu thế nào là một người có đức thì với có thể lập đức, không hiểu chỗ này thì không thể lập đức. “Muốn lập đức thì phải ngộ đạo, tức kiến tánh”, vậy ngộ đạo, kiến tánh là thế nào?. “Ngộ đạo tức là ta thấy phiền não (vọng tưởng, phân biệt, chấp trước) trong đầu của ta là giả,

không phải thật, vì thấy nó là giả, nó không có tự tánh nên ta không chấp vào nó mà kiến lập bản ngã rồi sinh mâu thuẫn với người, với muôn loài vạn vật – đó chính là ta đang giác sáng bản tâm, “khi giác tức là thấy được tự tánh, là đang sống với tự tánh”.

✓ Người chưa ngộ đạo mà làm việc tốt, suy nghĩ tốt bao nhiêu cũng chỉ có thể gọi là một người có lòng tốt, người này có lòng tốt nhiều, người kia có lòng tốt ít... vì sao vậy? – bởi họ còn chấp

những suy nghĩ trong đầu của họ là chính họ, đó gọi là bản ngã, “bản ngã thì có lòng tốt, còn đức thì không chứa bản ngã mà chứa lòng từ bi. Lòng từ bi thì bình đẳng, lòng từ bi là đối với người, với vạn vật trong cái tốt nhưng không nghĩ đến cái ta, không kiến lập bản ngã, không có ngã trong đối người tiếp vật nên không sinh ra mâu thuẫn, không để lại phiền não. Lòng tốt thì lúc có lúc không, lúc nhiều lúc ít, vui thì đôi tốt, không vui thì không đôi tốt, người thân

quen đối sử không bình đẳng với người không quen biết, người ngoài xã hội. Người có đức thì không như vậy, họ đối tốt với người, ai cũng như ai, lúc nào cũng như vậy, người ngoài cũng như người trong nhà, không có người ngoài nhà mà tất cả đều là một gia đình. Đó là sự khác biệt của người đức người không đức, người ngộ đạo người không ngộ đạo.

Giả như: người ngộ đạo có Khổng Tử, Lão Tử, Chúa Giê Su,... Đức Phật thì cái đức của họ thế nào?. Như

đức Không Tử cái đức thấp nhất là bao trùm được tất cả mọi người trong thiên hạ bởi đạo của ông là đạo nhân đức, ông coi tất cả mọi người trong thiên hạ là một gia đình, phải đối xử bình đẳng như nhau không phân biệt,... . Đức Lão, Đức Chúa,... cái đức thấp nhất là bao trùm muôn loài, vạn vật trong trời đất bởi đạo của họ là đạo thiên đức. Còn Đức Phật, cái đức của Phật bao trùm khắp vũ trụ, khắp hư không các pháp giới, và mọi chúng sinh đều có thể phát triển cái

đức cao đến tột cùng bằng với một vị Phật. Còn bạn, cái đức của bạn ở đâu rồi?:

“Muốn sống hòa thuận được với tất cả mọi người thì phải có nhân đức,

Muốn sống hòa thuận được với trời đất thì phải có thiên đức,

Muốn vạn vật khắp hư không ổn định phải có tánh đức (Phật đức)”

Phật là giác, Đức là tròn đầy – Đức Phật là tròn đầy một tánh giác hay gọi là toàn giác, viên giác, ...

“Tiểu giác, tiểu định thì tiểu đức,

Đại giác, đại định thì đại đức”.

Đức vẫn có cao thấp bởi ngộ có ngộ cao thấp khác nhau, trong phạm vi con người thì là nhân đức, trong phạm vi trời đất thì gọi là thiên đức, khắp hư không thì gọi là Phật đức – tức là sự tu hành dần lên cao, bỏ được cái vọng tưởng, cái bản

ngã thô thiên như buồn, vui, thương, ghét,... mà có được cái nhân đức. Nhưng vẫn chấp cái suy nghĩ vi tế hơn, cái bản ngã vi tế hơn nên cái đức bị giới hạn lại, khi bỏ đi thì tới được cái thiên đức,..., bỏ dần buông dần thì tới chỗ vô ngã, chỗ toàn giác của Phật, tâm lượng dần mở rộng ra. “Tâm bao thái hư thì lượng khắp pháp giới”.

CHƯƠNG 2

LẬP ĐỨC

**A: LÀM MỘT NGƯỜI CÓ ĐỨC
THÌ CÓ TÁC DỤNG GÌ?**

✓ *Người có đức không tạo ra mâu thuẫn lại là người gắn kết muôn loài vạn vật lại với nhau nên sẽ ảnh hưởng tốt đẹp được trong phạm vi của đức ấy, gọi là đức độ. Đức nhỏ thì ảnh hưởng nhỏ, đức lớn thì ảnh hưởng lớn,*

sự ảnh hưởng của đức làm cho gia đình, tập thể,... đoàn kết hơn, người người an vui hơn, vạn vật gắn kết hơn, vạn sự bớt hỗn loạn, bớt va chạm lại và hướng về chỗ cân bằng một cách thầm lặng.

✓ Đức là gốc để có phước lộc (tiền, tài, danh vọng,...) một cách chân chính, an vui. Người có đức thì tiền, tài, danh vọng,... chẳng cầu cũng đến, muốn không nhận cũng khó. “Sưa nay các bậc cổ thánh tiên hiền đâu có màng danh lợi mà vẫn lưu danh khắp thiên cổ đó thôi”.

Do vậy, con người chúng ta phải lấy đức để lập thân, không vì phước lộc trước mắt mà quên đi gốc của phước lộc đó là từ việc tích đức từ nhiều đời nhiều kiếp mà có mà làm việc trái với lẽ trời.

“Chúng ta cũng thấy những người mang lòng tham,... gây hại xã hội, cuối cùng cũng chẳng có được kết quả tốt đẹp gì, chẳng để lại tiếng thơm cho đời, cho con cháu họ, và con cháu họ có giống họ?...”.

Không từ nói: “tâm tốt mạng không tốt thì cả đời cũng ảm nã”, cho nên “bạn

điều sợ bạn không ấm no mà hãy sợ bản thân không có đức”, chỉ cần bạn sống với lẽ trời và biết đủ với cuộc sống của mình thì không việc gì bạn không thể làm được, không niềm an vui nào của nhân thế bạn không hưởng được.

✓ .....

✓ Người có đức như một ngọn đèn trong đêm tối, sẽ chiếu sáng cho ngàn vạn... người đang trong đêm tối có đèn mà không sáng, đời này nối tiếp đời sau,..., người này chiếu sáng người kia.

Cho nên, người có đức có vai trò vô cùng to lớn trong xã hội, họ là người chèo lái xã hội lâu dài, giúp xã hội có được sự ổn định lâu dài. Một xã hội, một đất nước có đủ người có đức, ai cũng được ảnh hưởng, được biết đến luân lý đạo đức thì xã hội đó cho dù có hỗn nhưng sẽ không có loạn, dù có mất tự do thì cũng chẳng đến mức bị hủy hoại. Do vậy: “chỉ sợ người người không có đức chứ chẳng sợ thiên hạ không có thái bình”.

B: VÌ SAO PHẢI TRỞ THÀNH NGƯỜI CÓ ĐỨC?

✓ Người có đức thì thiên nã khó động được vào họ, họa hoạn khó động được vào họ,... - đất nước có đức chung lớn thì chiến tranh không động được vào họ, nghèo đói cũng không động được vào họ, động loạn xã hội luôn ở chỗ kiểm soát được. Do đó, trở thành người có đức thì trước tiên sẽ giúp bản thân an vui dần lên, sau là cải đổi vận mạng của chính mình, của gia đình mình, quốc gia

của mình, . . . , giữ gìn và phát triển sự cân bằng của cuộc sống bản thân, gia đình và xã hội – đó là đại hiếu vậy.

✓ . . .

✓ Người có đức hiếu được chân tướng của vũ trụ nhân sinh nên nắm được cách thức để rèn luyện phẩm hạnh. Trước phải có nhân đức, thiên đức, . . . rồi hướng tới cái đại đức của Phật, giải thoát mọi tâm liễu thoát sinh tử mà có được an vui niết bàn, tịch tịnh, chấm dứt sáu não luân hồi khổ đau.

C: PHÁT TRIỂN ĐỨC ĐẾN TỘT CÙNG

✓ Tất cả các nền luân lý đạo đức trong xã hội từ xưa đến nay đều dạy con người phải biết sống tốt hơn, suy nghĩ, hành vi và việc làm trở nên có ý thức hơn,... (như trong các tôn giáo, các hệ thống tư tưởng xã hội của các nhà triết gia,... nhỏ hơn là hệ thống quy cách ứng xử của mỗi người cai trị trong một lãnh thổ, một dân tộc...). Chưa xét đến việc các hệ thống tư tưởng ấy đúng hay sai,

có còn phù hợp với xã hội hay không... nhưng khi bạn đã sinh ra hay sống ở đó thì phải tuân thủ theo cách sống và suy nghĩ của họ - đó là nhập gia tùy tục, hay gọi là lễ, bạn làm trái họ họ sẽ nói bạn không có lễ nghĩa,... và bạn sẽ bị ruồng bỏ cho dù cách sống của bạn ở một nơi khác thì chưa chắc bạn bị coi là không lễ nghĩa,..., có khi bạn còn được kính trọng với nhân phẩm hiện tại. Đó là sự chấp trước của con người, con người bị phụ thuộc và chi phối vào sự đan xen văn

hóa, tập tục trong xã hội ở bên ngoài và phiền não (vọng tưởng, phân biệt, chấp trước) ở bên trong tâm hồn. Trong một đống nền luân lý, tư tưởng hỗn độn đó chúng ta học hỏi cái gì đây?, lối thoát nào cho tâm hồn của chúng ta?

✓ Bạch Mã giới thiệu cho bạn một vị thầy của trời người, một bậc giác ngộ hoàn toàn đã đến và chỉ dạy cho loài người chúng ta con đường của chân lý – đó là Đức Phật.

✓ Phật giáo không phải là tôn giáo, không phải là hệ thống tư tưởng, càng không phải là triết học,... mà là đại khoa học, là sự giáo dục, giáo dục con người về vũ trụ nhân sinh, hiểu được bản chất của vũ trụ nhân sinh – tức đó mới biết cách sống đúng đắn nhất với chân lý của vũ trụ nhân sinh như Đức Phật vậy.

✓ Ngoài giáo lý của Phật là các giáo lý của các tôn giáo khác thì gọi chung là ngoại đạo (hay gọi là bà la

môn). Sưa kia có một vị bà la môn nói với Đức Phật rằng: “con người phải lấy trí tuệ và đạo đức để sống”, (nhưng trí tuệ và đạo đức của họ chỉ là hạn hẹp và là sự chấp trước,...), nhưng khi Đức Phật hỏi lại là: “làm sao để phát triển trí tuệ và đạo đức đó đến tột cùng?” thì vị bà la môn này không trả lời được, và tất cả đều sẽ không một ai trả lời được trừ khi đã thành Phật.

✓ Để phát triển trí tuệ và đức hạnh đến tột cùng Đức Phật dạy “chỉ có

thiền định”, và người đã từ bỏ chỉ ra 8400 con đường của thiền định (tức 8400 pháp môn, thiền tông, tịnh độ tông, mật tông,...) giúp chúng sinh thành phật, tiến tới cái đức tốt cùng gọi là “tánh đức”.

✓ Hệ thống tư tưởng, triết học,... tất cả đều là hư giả, là vô nghĩa, nó chỉ tồn tại đối với loài người, với một giai đoạn lịch sử nhất định dù ta có thấy nó tồn tại suốt mấy nghìn năm đi nữa,... .
Nếu không có con người, không có

muôn loài, thì những thứ đó có tồn tại?, và vũ trụ không chỉ có muôn loài mà còn có vạn vật, vậy vạn vật ở đâu ra? Rõ ràng câu trả lời nó nằm ngoài suy luận (bao hàm tư tưởng, triết học,...) của chúng ta, không thể dùng suy luận mà thấu hiểu chân tướng của vũ trụ được. Chân tướng của vũ trụ chỉ có thể hiểu bằng thiên định, bằng trí tuệ và đức hạnh của Phật – nơi không dung chứa suy luận, phiền não,... (tất cả đều phải xả bỏ, hay còn nói là phải lìa mọi tướng) để

trở về với chân tâm, tự tánh thì bạn tự khắc hiểu được chân tướng của vũ trụ nhân sinh.

✓ Khi bạn thấy được phiền não (vọng tưởng, phân biệt, chấp trước) là giả, thì việc còn lại là xả bỏ nó tức sự tu, và bước đầu là phải mở rộng tâm lượng của mình bằng với tâm lượng của Phật. Vậy ta mở rộng nó như thế nào?

Giả như:

Bạn chỉ yêu thương đứa con của mình thì tâm lượng của bạn là bao dung được 1 người. Bạn chỉ yêu thương được gia đình của bạn thì tâm lượng của bạn là bao dung được 4... người. Bạn chỉ yêu thương được đại gia đình của mình thì tâm lượng của bạn là bao dung được 40... người. Bây giờ phải mở rộng ra cả rông họ là 400... người, tới đồng nghiệp và bạn bè là 1000... người, tới cả phường là 7000 người,... tới cả quận là 70.000... người, tới cả thành phố là

700.000... người, tới cả nước là 90 triệu người, tới cả một châu lục là 2 tỷ người, tới cả nhân loại là 9 tỷ người. Rồi bạn mở rộng ra tới tất cả muôn loài tì kiến, muỗi,... trên trái đất này là tâm lượng của bạn đã bao dung được tỷ tỷ tỷ... chúng sinh rồi. Một vị thánh Tu Đà Hoàn trong phật pháp tâm lượng của họ thấp nhất là bao trùm trái đất này,..., và tới đại tâm của một vị Phật là tâm lượng trùm khắp hư không các pháp giới. Còn tâm lượng của bạn bao lớn rồi?. “Tâm

bao thái hư, lượng khắp pháp giới”, bạn hãy buông bỏ phiền não (vọng tưởng, phân biệt, chấp trước) đại tâm phật của bạn sẽ dần hồi phục, tiến tới sự an lạc, tịch tịnh. Đi cùng với nó là giữ giới và tu thiền định theo một trong số 8400 pháp mà Phật chỉ dạy để giữ gìn định lực và phát triển nó tới tốt cùng.

✓ Đức Phật dạy: “đạo giải thoát gồm 3 pháp tối thượng (trì giới, thiền định, và trí huệ), nếu chúng ta trì giới nghiêm túc thì tu hành thiền định tự

nhiên sẽ được tăng trưởng, trong thiên đình lại sinh trí huệ, mọi người nên làm theo điều thiện cũng có thể chiến thắng được ái dục, sân hận, ngu si, ảo tưởng và tham cầu – đạt đến giải thoát, tịch tịnh và hỷ duyệt”.

✓ Toàn thể vũ trụ đều do chính tâm của bạn khởi tâm động niệm mà ra, bạn suy nghĩ có tư tưởng, có triết học... thì nó liền có tư tưởng, có triết học,... . Bạn suy nghĩ có thời gian, không gian,... thì liền thấy có thời gian, không

gian,... . Bạn dùng nghĩ tưởng, dùng khởi tâm động niệm thì tất cả đều hóa thành không, và bạn trở về với tánh giác, nơi khởi nguồn của vạn vật – đạo lý chỉ đơn giản là như vậy.

— HẾT —